

Sybrand Jan van der Linde.

Sybrand Jan, kortweg Syb, woonde bij zijn ouders in Amsterdam. Het gezin Van der Linde was NSB sympathiserend. Toen de arbeidsinzet in Duitsland op gang kwam stond Syb te trappelen om zich te melden. Er werd afscheid genomen van vrienden en familie en Syb vertrok naar Duitsland. Onder die vrienden waren nogal wat jongeren van de Gereformeerde Kerk. Onder die jongeren was Hij bracht haar naar huis en ze kregen verkering. Toen Syb eenmaal in Duitsland was vielen hem de schellen van de ogen. Hij kwam terug op zijn nazisympathieën. Hij wilde zo gauw mogelijk weg proberen te komen. Eén van de mogelijkheden was het verlof dat je kon krijgen als je trouwde. Via de Gereformeerde jongens- en meisjesverenigingen had Syb Catharina Maria (To) van der Werwe leren kennen.

Syb en Catharina trouwden 14 september 1943 in Dedemsvaart. Hij keerde niet terug naar Duitsland en dook onder bij zijn schoonouders. Tijdens een razzia werd hij opgepakt en als strafmaatregel naar kamp Erika gestuurd. Met de komst van de steeds verder oprukkende Canadese troepen in het vooruitzicht besloot de leiding van kamp Erika dat de gevangenen weggevoerd moesten worden.

Op 5 april 1945 werd bekend gemaakt dat de gevangenen zouden worden overgebracht naar kamp Westerbork. Ze zouden de hele afstand lopend af moeten leggen. Syb van der Linde was één van de vele mannen die in colonne via Hoogeveen noordwaarts liepen. Op 6 april lukte het Syb om te vluchten.

Syb wilde weer in Dedemsvaart zien te komen. Daarvoor moest hij over de Hoogeveensche Vaart zien te komen. Hij probeerde dat bij Hoogeveen, maar hij werd nog voor de sluis bij Hoogeveen opgepakt door plotseling opduikende landwachters. Op 8 april werd hij overgebracht naar het Noorderhuis.

Albert Eggen.

Begin april 1945 heeft een groep, waarschijnlijk landwachters of Duitsers, een versperring over de weg aangebracht zodat de oprukkende Canadezen er niet langs konden. Door mensen van het verzet uit Zuidwolde is de versperring weggehaald, waarbij de oudste zoon van de familie Eggen (Albert) aanwezig was. Albert Eggen is herkend door, waarschijnlijk een landwachter, met het gevolg dat hij de volgende dag opgehaald zou worden uit zijn ouderlijk huis in de gemeente Zuidwolde. Vader Eggen stond op dat moment buiten en kon 'Broer', zijn andere zoon Albert, niet waarschuwen. Broer zat namelijk bij zijn ouders ondergedoken omdat hij naar Duitsland moest om de werken.

De landwachters of Duitsers kwamen binnen en vroegen of de familie een zoon had die Albert heette. Dat was zo en Eggen zei: 'wel twee'. De oudste Albert, die gezocht werd, was niet bij zijn ouders thuis, omdat hij gehuwd was en ergens anders woonde. Ze zeiden 'dan nemen we hem mee' en wezen op Broer. Ze hebben Broer meegenomen en gezegd dat ze hem weer zouden vrijlaten als de oudste Albert zich zou melden. Broer schudde zijn hoofd en zei: "Dan hebben ze ons allebei". Broer is in de zijspan van een motor afgevoerd naar kamp Ten Arlo en nog die 9e april overgebracht naar het Noorderhuis.

Johan D'hont.

Johan D'hont was van beroep was elektricien. Hij was naar Ten Arlo gekomen via de Nederlandse Arbeidsdienst, die aanvankelijk het kamp in gebruik had. Hij regelde toen de watervoorziening van het kamp. Toen het kamp werd verbouwd tot een luisterpost met radarinstallaties voor de Lufwaffe, moest hij blijven om ook voor hen de watervoorziening te onderhouden. Zijn titel was 'kampmonteur'. Met zijn loon kon hij ook zijn alleenstaande moeder steunen. Er kwamen echter problemen rondom het betalen van het loon. Toen hij dit niet op tijd kreeg, had dat direct gevolgen voor zijn moeder. Uit balorigheid draaide hij dan zo af en toe de kraan letterlijk een poosje dicht, zodat de hele watervoorziening van het kamp dan werd uitgeschakeld. Op of rond 25 maart 1945 werd hij vanwege deze 'streken' door de Luftwaffe ontslagen. Hij moest wel op Ten Arlo blijven. Hij wist teveel en men wilde controle op hem houden. Johan bivakkeerde vervolgens in de schuur bij de familie Ten Heuvel, die tegenover de ingang van het kamp woonde. Op 7 april, op de dag dat de Canadezen al in Dedemsvaart waren, stond op de straatweg bij de kampingang een stelletje jongemannen te praten. Daarbij was ook Johan. Er kwamen een paar Duitsers met een zijspan langs. Ze stopten en vroegen hoe de situatie erbij stond. Johan D'hont raadde de Duitsers aan maar zo snel mogelijk te verdwijnen. Dat lieten ze zich niet zeggen. Hij was een risicofactor die de geallieerden alle geheimen van Kamp Ten Arlo duidelijk kon maken. Met twee andere gevangenen werd hij vervolgens op 8 april overgebracht naar het Noorderhuis, toen het kamp Ten Arlo werd ontruimd.

De 9e april bracht een verwarrende situatie van gevechten tussen Duitse en Franse troepen. Een Oostenrijkse rechter in Duitse dienst, een zekere Behringer, was met een jeep langs de vluchtende troepen komen rijden. Hij was de hoogste in rang. Hem werd gevraagd wat ze moesten doen met de drie gevangenen. "Erschiessen", was het bevel geweest.

's Middags om vijf uur werden de drie mannen (Eggen, Dhont en Van der Linde) uit het pand gehaald en ze verdwenen, onder geleide van drie Duitsers en hun commandant, in het aangrenzende Spaarbankbos. De commandant had een revolver in zijn hand. De drie mannen werden doodgeschoten en achter gelaten in een sloot, op de rand van het Spaarbankbos en het bos van de Erven Pol. De mannen werden de 11e april gevonden door Berend Moes. Die bracht hun lichamen, samen met Hendrik Strijker, op een wipkar naar de opbaarruimte bij het ziekenhuis Bethesda. De lijken moesten worden geïdentificeerd. Albert Eggen en Johan D'hont werden al snel herkend. Albert Eggen werd begraven op de begraafplaats van Zuidwolde. Johan D'hont werd op 14 april begraven op de begraafplaats van Hoogeveen. Er was één onbekend slachtoffer. Hij werd opgebaard in een open kist en gefotografeerd. Spullen die ter identificatie konden dienen werden bewaard. Het Rode Kruis ontfermde zich over de onbekende. Toen zich op 14 april nog niemand had gemeld als familielid of vriend van de vermoorde, werd hij die middag ter aarde besteld, onder auspiciën van het Rode Kruis.

Het verhaal van de drie doden, waarvan er een onbekend was, werd afgedrukt in kranten. Syb's schoonvader las het en besloot te gaan informeren. Bij de sloot werd een bril gevonden. Dat was de bril van Syb. Ook Syb's weduwe herkende de bril. Er werd gekozen voor opgraven. Dat gebeurde de 17e april. Het bleek inderdaad om Syb te gaan. Sybrand Jan van der Linde werd opnieuw begraven in Dedemsvaart.

Bronnen:

Publicaties van Lammert Huizing en Albert Metselaar.